

CHAPEAU
CULTUUR

Toerisme
moet
cultuur
en erfgoed
verbinden

Maastricht 2018 goed voor economie

IGOR PHILTJENS

Een van de nieuwe gezichten in het provinciale bestuur in BELGISCH-LIMBURG is Igor Philtjens (38) uit Alken. Hij is sinds kort gedeputeerde van TOERISME EN CULTUUR en was voorheen schepen in Alken.

TERKST Jempi Welkenhuyzen, FOTOGRAFIE Hugo Thomassen

Philtjens kijkt als econoom naar zijn portefeuille en is uit op resultaten, waarbij hij een directe link legt tussen toerisme, erfgoed en cultuur. „In de aanstaande beleidsperiode ligt de focus op de link tussen toerisme, cultuur en erfgoed. En dat gekaderd in een breder economisch verhaal, waarbij de return gaat naar de ondernemers.” Ook in Maastricht Culturele Hoofdstad 2018, waarbij Philtjens namens de provincie Belgisch-Limburg mee aan tafel zit, ziet hij een direct verband tussen cultuur en toerisme. „Het bidboek is erg belangrijk voor Maastricht en heel de Euregio. We willen vanuit de provincie dit bidboek dan ook absoluut tot een goed einde brengen. Het hele proces heeft nu al een aanzet gegeven tot een nieuwe structurele samenwerking en een uitwisseling van kennis en ervaring. Er worden voortdurend bruggen gebouwd, denk bijvoorbeeld aan het Spartacusplan. Dat is een plan om het openbaar vervoer in Belgisch-Limburg te bevorderen via de opening van oude spoorwegen en de aanleg van nieuwe sneltramen buslijnen tussen beide Limburgen. Die bruggen zullen worden versterkt en zelfs structureel overeind blijven, zelfs als MCH2018 er niet komt. De kandidaatstelling van Maastricht namens de hele Euregio is een goede zaak voor ons allemaal. Zo zal de jury vooraf een bezoek brengen aan Genk, dat is een bewijs dat het niet bij Maastricht alleen blijft.”

Als Maastricht die titel binnenhaalt, dan denkt Igor Philtjens niet alleen aan cultuur. „Wij hebben voldoende kwaliteit om de Euregio als hart van Europa internationaal te profileren. Van alle toeristen die de Belgische groene regio's aandoen, kiest al een serieus deel voor Belgisch-Limburg, wat zich vertaalt in een fors aantal overnachtingen.”

Ook los van Culturele Hoofdstad mikt Philtjens op een verdere uitbreiding van het aantal overnachtingen. „Momenteel loopt het zogeheten *Tiger-project*, een samenwerking met professionele touroperators. Ook voeren we een website 'Vakantie in het hart van Europa'. Onderdeel hiervan is het Bourgondisch genieten van topstreekproducten. We hebben een Limburgse vakantiepas geïntroduceerd met de voordelen in de beide Limburgen.”

Als combinatie van kunst en toerisme noemt hij een aantal projecten. „We stimuleren als provincie uitwisselingen tussen organisaties en kunstenaars via verycontemporary.org en *Recentre*.

Het befaamde Vitra Design Museum in Weil am Rhein kiest voor de knowhow van een van onze Limburgse cultuurhuizen, Z33, om samen een rondreizende tentoonstelling te creëren die on tour gaat door heel Europa. Binnen twee jaar willen we kunst in de openbare ruimte brengen in het Maasland, waarbij we de Maas regelmatig oversteken. Verder denken we eraan om in 2020 een permanente collectie aan te bieden in het Gallo Romeins Museum in Tongeren met vondsten uit de hele Euregio.”

Philtjens stelt zich een andere opdracht dan zijn voorgangers. „De economische situatie is helemaal veranderd. Door de teloorgang van Ford moeten we nieuwe economische impulsen geven. Hiervoor is een strategisch actieplan uitgewerkt. *SALK*. We moeten in de vrijetijdsector gaan voor 2000 extra jobs. Dat is twintig procent van wat er verloren gaat door een failliet Ford Genk. Dat bevoegdheden als toerisme, erfgoed en cultuur in één portefeuille zitten, kan daarbij helpen. Er werken 17.000 Limburgers in de toeristische sector, goed voor zeven procent van de werkgelegenheid. We moeten inzetten op cultuur, natuur, streekproducten, gastvrijheid. Dat is werkgelegenheid die ook niet zo gemakkelijk verplaatsbaar is naar het buitenland, dus in feite bestendiger. Onze totale vrijetijdseconomie levert 1 miljard euro per jaar op. Met name de lokale ondernemers moeten daarvan profiteren.”

Dat de hedendaagse toerist wel meer kwaliteit eist dan vroeger, is voor de gedeputeerde helder. „In het verleden lag de focus vooral op outdooractiviteiten. Dat aspect blijft behouden, maar ik wil meer de link leggen naar cultuur en erfgoed. We hebben ons mijnerfgoed, de site Hoge Kempen, die voor erkenning gaat als Unesco werelderfgoed. We denken er aan om in te stappen in het project Romeinse weg Bavay-Tongeren – de Viae Romanae. Het domein Bokrijk willen we als het ware afstoffen en hedendaags aantrekkelijk maken. We gaan ook zeker werken rond de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Tenslotte hebben we voor deze zomer en het najaar de oogstfeesten in Haspengouw, met bijzondere aandacht voor de tv-serie *Zuidflank* over de wijnbouw in Belgisch-Limburg. De opnamen zijn vooral rond het kasteel van Genoelselderen gemaakt. En dan zijn er natuurlijk ook nog de zomerse zondagen in de Maasdorpen. En de internationale tentoonstelling *Moda. Made in Italy* komt eraan, dat wordt ook een groot evenement. Kortom, we zorgen dat we wat te bieden hebben.” •

‘Wij hebben voldoende kwaliteit om de Euregio als hart van Europa internationaal te profileren’

MAASTRICHT GRIJPT NAAST TITEL **CULTURELE HOOFDSTAD VAN EUROPA****"Ook jammer voor België"**

Teleurstelling op het Vrijthof in Maastricht, waar iedereen zich had opgemaakt voor een groot feest.

Foto Jeffrey GAENS

MAASTRICHT - Niet Maastricht of Eindhoven, maar het Friese Leeuwarden mag zich in 2018 de Culturele Hoofdstad van Europa noemen, en dat in een duorol met de Maltese hoofdstad Valletta. Op het Vrijthof in Maastricht, waar honderden mensen hadden verzameld om het verdict van de jury live te volgen, was de teleurstelling enorm groot.

"De titel van Culturele Hoofdstad van Europa 2018 gaat naar... Leeuwa..." Juryvoorzitter Manfred Gaulhofer hoefde niet eens alle letters uit te spreken om een deken van verontwaardiging en teleurstelling over het Maastrichtse Vrijthof te doen neerdaalen. Honderden mensen hadden er gistermiddag verzameld om het verdict van de 13-koppige jury te volgen. Het vertrouwen was groot. De kandidatuur van Maastricht was net gericht op het Europa van de toekomst. Als grensstad, met de Euregio in de achtertuin, een beetje Europa in het klein. Bovendien was 2018 de

25ste verjaardag van de inwerking-treding van het in 1992 getekende Verdrag van Maastricht.

Bevolkingskrimp

Dat alles kon de jury niet overtuigen, want in het finale oordeel haalde Leeuwarden het. De Friese hoofdstad heeft ruim 95.000 inwoners en zal in 2018 een jaar lang werken rond de relatie tussen stad en platteland. Een thema dat het landelijke Friesland op het lijf geschreven is. De meest noordelijke provincie van Nederland kampt overigens met dezelfde problemen als Nederlands-Limburg: bevolkingskrimp en economische

malaise. Het weze de Friezen dus gegund.

"Toch is dit ook jammer voor België", zegt de Maastrichtse mevrouw die naast ons staat te kijken terwijl haar burgemeester een traantje wegpinkt voor de camera. En gelijk heeft ze. Met een geschatte economische return van zo'n 500 miljoen euro op een investering van 80 miljoen, zou de kandidatuur van Maastricht een kolossale impuls hebben gegeven aan de hele Euregio. Voor de driehoek tussen Aken, Luik en Hasselt zou een verkiezing dus niet alleen op cultureel, maar ook op economisch vlak een serieuze meevaller zijn geweest.

Plan B

Nu moeten de organisatoren noodgedwongen overschakelen op een plan B. De afgelopen dagen werd daar angstvallig over gezweven, maar het is er weldigelijk. Hoe het er precies zal uitzien, is nog niet duidelijk. De bedoeling is dat de 40 voorbeeldprojecten die nu al waren

uitgewerkt voor het bidboek ook effectief worden gerealiseerd. Het boek bijvoorbeeld dat Geert Mak, Joris Luyendijk en David van Reybrouck zouden schrijven over wat Europa betekent voor burgers.

Vraag is hoeveel geld daar voor nodig zal zijn, want van het budget van 80 miljoen schiet in het beste geval nog de helft over. De 20 miljoen die Europa en de Nederlandse overheid elk hadden voorzien, gaan naar Leeuwarden. De rest moet van privé-investeerders en partners komen, waaronder ook 6,5 miljoen uit Belgisch-Limburg. Gisteren zegden de provincie (2,5 miljoen) en partnersteden Hasselt (1,5 miljoen), Genk (1,5 miljoen) en Tongeren (1 miljoen) nog dat dat geld hoe dan ook naar cultuur zal gaan, maar gezien het krappe budget van onze openbare besturen durven we daar vraagtekens bij zetten.

Timmie VAN DIEPEN

Guido Wevers
artistiek directeur

"Komt er nu op aan om plan B uit te voeren"

Guido Wevers, de artistiek directeur uit Maasmechelen die de kandidatuur vier jaar lang voorbereide, reageerde erg teleurgesteld. "Ik heb de indruk dat wat overzichtelijk is, het heeft gehaald. Ik ben benieuwd naar de motivering van de jury." Die zal er over vier weken komen. Wevers denkt niet dat alles tevergeefs was. "Culturele Hoofdstad worden was iets wat ons gebied nodig had. Het komt er nu op aan om ons plan B uit te voeren. Het zal de grote kunst zijn om dat vast te houden."

Igor Philtjens
gedeputeerde cultuur

"Basis gelegd voor Euregionale samenwerking"

"Ik ben uiteraard teleurgesteld, maar dit is niet voor niks geweest. Door deze kandidatuur vier jaar lang voor te bereiden, zijn er heel wat contacten gelegd tussen cultuurcentra en kunstenaars uit Belgisch-Limburg en de rest van de Euregio", zegt gedeputeerde voor Cultuur Igor Philtjens (Open Vld). "We hebben hiermee de basis gelegd voor Euregionale samenwerking. De structuur én het potentieel zijn er, met 4 miljoen inwoners. Nu moeten we er enkel voor zorgen dat we de creativiteit kunnen aanwakkeren."

Wim Dries
burgemeester Genk

"Kandidatuur leefde echt in Genk"

"We hadden ons de afgelopen jaren en maanden echt voorbereid op de dag dat Maastricht de Culturele Hoofdstad van Europa zou worden", zegt de Genkse burgemeester Wim Dries (CD&V). "Net zoals we met C-Mine gedaan hebben, willen we cultuur nog meer gebruiken als drager voor andere ontwikkelingen. Deze kandidatuur leefde dus wel in Genk, maar helaas gaat de titel niet naar Maastricht. Dit paste nochtans ook perfect in de SALK-gedachte om van toerisme een echte economische hefboom te maken."

Karolien Mondelaers
schepen Hasselt

"Het heeft ons al iets opgeleverd"

"Dit is een gemiste kans, maar ik ben wel blij dat we sinds 2009 ervoor hebben gekozen om samen deze weg uit te stippelen", zegt Karolien Mondelaers, CD&V-schepen voor Cultuur in Hasselt. "Cultuurhuizen en kunstverenigingen uit de hele Euregio zijn in die periode echt naar elkaar toegegroeid. Het heeft ons dus al iets wezenlijks opgeleverd. Wat de 1,5 miljoen euro betreft die we hadden gereserveerd: die is ingecalculleerd in de begroting, en die willen we dus ook aan cultuur besteden."

